

Motion till riksdagen 2013/14:N209

av Jonas Eriksson och Mats Pertoft (MP)

Stärk de svenska stödsystemen för innovation

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Tillväxtverket, Vinnova och de inkubatorer som ges statligt stöd i uppdrag att inkludera fler grupper i det svenska innovationsstödssystemet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka möjligheten för uppfinnare, innovatörer och små och medelstora företag att skydda sina patent.

Motivering

Sverige ligger väl till i internationella jämförelser när det gäller innovation. För att Sverige ska klara av att ta sitt ansvar för de globala miljö- och klimatutmaningarna och behålla sin konkurrenskraft och sitt välstånd i framtiden, behövs innovationer som leder till nya jobb och växande företag i Sverige.

Många små och medelstora industri- och tjänsteföretag ligger långt framme när det gäller att utveckla nya tekniker, tjänster och produkter för det hållbara samhället. Väldigt mycket återstår dock att göra för att det svenska näringslivet fullt ut ska kunna tillvarata den potential till nya innovationer och jobb som omställningen till ett hållbart samhälle både kräver och erbjuder.

För att innovationer ska komma till stånd och omsättas i nya jobb, varor, tjänster och processer behöver flera olika förutsättningar finnas till hands.

Vi behöver visionärer, uppfinnare och kreatörer som kommer med idéer. Det behövs kunder som efterfrågar, entreprenörer och finansärer.

Miljöpartiet har föreslagit ett industripaket innehållande bland annat en grön innovationsfond, en ny riskkapitalsatsning och medel för ett demonstrationsprogram för svensk miljöteknik. Vi har också föreslagit sänkta arbetsgi-
varavgifter och en förändrad beskattning av personaloptioner för att förbättra

Fel! Okänt namn på

de ekonomiska möjligheterna för företag att utveckla och ta vara på nya innovationer.

Alla nya idéer föds dock inte i en miljö där de tas om hand. Uppfinnare finns såväl inom som utanför etablerade organisationer. De spelar en viktig roll i det svenska innovationssystemet, eftersom de genererar nya idéer som kan utvecklas till värdeskapande innovationer.

Det är därför viktigt att utveckla och komplettera de traditionella arenorna med strukturer och kompetens som kan stödja processer kring idéer som idag inte tas tillvara att gå från idéer till kommersiell innovation.

Ett nionde innovationskontor

Svenska Uppfinnareföreningen har tagit initiativ till en rapport om ”Uppfinningars betydelse för Sverige – Hur kan den svenska innovationskraften tas tillvara och utvecklas bättre”.

I rapporten konstateras att fristående uppfinnare utgör en viktig potential för generering av framtida svensk konkurrenskraft. Rapporten pekar på att såväl området uppfinningar som gruppen fristående uppfinnare – och framför allt då dessa befinner sig i hypertidiga utvecklingsfaser – i viss mån faller utanför de primära stödsystemen. Flera av innovationsstödssystemets aktörer anser att de välkomnar fristående uppfinnare och idébärare med principiellt nya idéer men tradition, organisationers historia, kultur med mera gör att uppfinnarens och principiellt nya idéer inte tas tillvara.

Rapportförfattarna ser ett behov av att kraftsamla kring en ny typ av nationell resurs med lokala och regionala noder – ett så kallat nionde innovationskontor. Genom en sådan resurs skulle större fokus kunna läggas på att stödja människor med uppfinningar och principiellt nya idéer av annat slag i tidiga faser av innovationsprocessen.

För att nå innovation krävs ett dynamiskt samspel där många parter kan och ges möjlighet att komplettera idérika individer på ett behovsanpassat sätt. Här krävs samspel och stöd genom rådgivare som har omfattande nätverk, egen erfarenhet och en social kompetens med förmåga att råda och avråda. Svenska Uppfinnareföreningen har utvecklat modellen och konceptet Nionde innovationskontoret. Det nionde innovationskontoret skulle inte vara en ny organisation utan snarare ses som ett initiativ som samordnar, synliggör och tillvaratar kompetensen hos befintliga aktörer.

Oavsett praktisk lösning identifierar rapporten en brist i det svenska innovationssystemet. Vinnova och Tillväxtverket bör tillsammans med Svenska Uppfinnareföreningen och det nätverk av inkubatorer som ges statligt stöd ges i uppdrag att utveckla de traditionella arenorna så att de grupper som enligt rapporten idag faller utanför de primära stödsystemen inkluderas. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

Skydd mot patentintrång

Företag och innovatörer måste ha möjlighet att få betalt för det arbete de lägger ned med att utveckla en idé till en efterfrågad produkt. Genom globaliseringen ökar kravet på hantering av immateriella tillgångar bland aktörer i innovationssystemet. Om det är svårt eller brister i möjligheterna att kunna värna sina rättigheter leder det till att kommersialiserade innovationer blir färre. Små och medelstora, nya och innovativa företag har ofta i jämförelse med stora etablerade företag sämre förutsättningar att värna immateriella förutsättningar.

Ett mål måste därför vara att det ska vara enkelt att registrera och hantera immateriella tillgångar, att rättighetsinnehavare ges förutsättningar att försvara sina rättigheter och på förhand bedöma sina möjligheter att lyckas oberoende företagets storlek och var företaget befinner sig i sin livscykel.

Även om ansvaret för att upprätthålla och värna immateriella rättigheter i första hand ligger på innehavaren har staten ett ansvar att ge rättighetshavaren tillräckliga förutsättningar genom att tillhandahålla stöd och institutioner så att de tvistlösningsalternativ som finns, civila, administrativa och straffrättsliga, är tillgängliga för såväl stora som små företag.

I dag avstår många företag från att värna sina rättigheter, främst av skälet att kostnaderna är för höga. Ett annat skäl är att processordningen är både splittrad och komplicerad såväl i Sverige som internationellt. Att föra process för att skydda och värna sina immateriella rättigheter vid en intrångssituation kan få allvarliga konsekvenser för ett litet företag. De vägar som erbjuds upplevs som för dyra eller för komplicerade och små företag har varken tid eller resurser att engagera sig. Ofta väljer de att inte söka formellt skydd för sina immateriella rättigheter då de inte ser någon mening med det när förutsättningar att försvara rättigheterna är små.

Om små och medelstora företag förutser att de kommer att få problem att värna sina immateriella rättigheter, och därför skyddar i mindre utsträckning eller till och med avstår från att skydda, kommer det att minska incitamentet att forska och utveckla.

PRV – Patent och registreringsverket – har tillsammans med Vinnova gjort en kartläggning och analys av det offentliga stödsystemet för skydd av företags immateriella tillgångar. I deras kartläggning och analys presenteras flera olika förslag och exempel på hur man gjort i andra länder för att förbättra det offentliga stödsystemet.

På initiativ av bland annat Europeiska kommissionen har Enforcement Expert Group tagit fram en rapport som rekommenderar att man överväger försäkringslösningar som ett redskap att öka möjligheterna att skydda immateriella tillgångar.

I Danmark tog den danska Patent- och varemaerkestyrelsen initiativ till att utveckla en modell till patentintrångsförsäkring. Initiativet har uppmuntrat privata försäkringsgivare att erbjuda den här typen av försäkring och ökat medvetenheten bland forskare och företag om möjligheten att teckna patentintrångsförsäkring. Patent- och varemaerkestyrelsen har också på annat sätt

Fel! Okänt namn på

bistått med icke-finansiellt stöd för att underlätta etableringen av en försäkringslösning, vilket har haft avgörande betydelse för etableringen.

I Sverige har Svenska Uppfinnareföreningen prövat patentinträngsförsäkringar vid ett par olika tillfällen men de är avvecklade. Berörda myndigheter och departement var vid dessa tillfällen inte beredda att ge det stöd som krävdes för att få en försäkringslösning etablerad.

Medlemsländerna uppmanas att titta närmare på möjligheter att främja frivilliga försäkringslösningar/system och att utvärdera fördelarna som sådana system skulle kunna medföra för små och medelstora företag när det gäller deras möjligheter att värna sina immateriella rättigheter.

En annan form av offentligt stöd som också har föreslagits i olika sammanhang är inrättandet av så kallat patentförsvarbolag. Enligt PRV och Vinnova finns det frågetecken om vilken roll staten ska ha och rollfördelningen mellan olika offentliga aktörer.

Ungerska Transport- och ekonomiministeriet har sedan 2003 erbjudit finansiellt stöd till små och medelstora företag och individer för att hjälpa dem att få och upprätthålla industriellt rättskydd utomlands för ungerska uppfinningar.

Även i Norge finns stöd till norska små och medelstora företag i form av bidrag till värnande av rättigheter via ett statsägt bolag, Innovation Norway, med kontor över hela Norge och mer än 30 kontor över hela världen.

Svenska Uppfinnareföreningen och Sveriges ingenjörer föreslår att det inrättas en patentombudsman med juridiskt kunnande och ekonomiska muskler att värna entreprenörers, innovatörers och uppfinnarens immateriella rättigheter. En patentombudsman skulle enligt dem få många företag som gjort patentinträng att dra sig för att hota med långa tvister. Det är en sak att hota en enskild person som satsat hela sin privatekonomi på sin uppfinning och det är en helt annan att ge sig på en statlig myndighet.

På senare tid har det framförts önskemål om att det straffrättsliga ansvaret vid patentinträng, som gäller enligt patentlyn, borde vidgas genom att kravet på "särskilda villkor" som är förknippat med lagrummet tas bort.

Det behövs ett skydd mot oseriösa företag som i princip kan processa uppfinnare och små och medelstora företag ända in i döden. Den borgerliga regeringen ser inte att det är en fråga för staten utan för den privata marknaden och hänvisar till att det finns privata alternativ på marknaden. Det är dock uppenbart att oron för patenträttsinträng hämmar svensk innovationskraft och kommersialiseringen av nya produkter. Det finns därför skäl för regeringen att återkomma till riksdagen med förslag som stärker uppfinnare, innovatörer och de små och medelstora företagens möjligheter att skydda sina patent. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

Stockholm den 23 september 2013

Jonas Eriksson (MP)

Mats Pertoft (MP)